

Latvijas Infektologu un Hepatologu asociācija
Latvijas Infektologu, Hepatologu un HIV/AIDS speciālistu asociācija
Latvijas Pediatru asociācija
Latvijas Bērnu Infektologu biedrība

Nacionālai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei
Plašsaziņas līdzekļiem
Latvijas žurnālistu asociācijai
Centrālai medicīnas ētikas komitejai

Rīga, 2019. gada 27. martā

ATKLĀTĀ VĒSTULE

Par sabiedriskās televīzijas kanāla LTV1 raidījuma „Aizliegtais paņēmiens”
2019.gada 25.marta sižetu.

2019.gada 25. martā LTV1 raidījumā „Aizliegtais paņēmiens” tika demonstrēts sižets par Laimas boreliozī.

Sižeta pamatā, pamatojoties uz anonīmu pacientu stāstiem, tika parādīta Latvijas infektologu atpalcība Laimas boreliozes atpazīšanā. Raidījuma gaitā par šo saslimšanu izteicās imunologs, ģimenes ārsts, laboratorijas ārsts, Veselības ministrijas ierēdnis un „Laimas boreliozes” speciālists no Polijas. Uz raidījumu netika aicināts neviens no Latvijas infektologiem, tādējādi viņu viedoklis netika uzklausīts, kaut arī tieši šīs specialitātes ārsti raidījumā tika kritizēti. Tas ir klajā pretrunā ar objektīvas žurnālistikas principiem. Līdz ar to raidījumā paustie viedokļi sabiedrībai ir maldinoši un potenciāli bīstami.

Tāds ir arī „Laimas boreliozes” speciālista viedoklis no Gdaņskas (vairāk kā pusmiljons iedzīvotāju) St.Luke klīnikas. Klīnikā 9 „ārsti” diagnosticē un ārstē hroniskas infekcijas, cita starpā Laimas boreliozī un citas ērcu koduma slimības, autoimūnās slimības un tiek veikta atbalsta terapija onkoloģiskiem pacientiem. Ārstēšanā tiek izmantotas „vismodernākās” terapijas, piemēram, Laimas boreliozes ārstēšanā tiek izmantoti medikamenti un uztura bagātināji infūzos, pilna ķermeņa

mākslīga hipertermija, īpaša skābekļa terapija, ozona terapija, kā arī īpašu diētu izstrādāšana. Minētie ārstēšanas, ja tā to var nosaukt, veidi satur alternatīvās medicīnas pazīmes, tieši tāpat kā sižeta viesi, klīniskā imunologa rekomendācijas par olīvām, zemestaukiem, kaķu nagu ekstraktu u.tml..

Aizraušanās un sekošana alternatīvās medicīnas padomiem var beigties ar neprecīzi diagnosticētu, dziļi ielaistu un potenciāli neārstējamu saslimšanu. Šādas, Latvijas speciālistu, rekomendācijas sabiedriskā televīzijā, būtu kritiski jāvērtē Veselības inspekcijai.

Jāpiemin, ka Eiropas valstu (tostarp Polijas epidemioloģijas un infekciju slimību biedrības) un ASV rekomendācijās par Laimas boreliozes diagnostiku, tiek izmantoti diagnostiskie testi, kuri ir pieejami Latvijā, vienlīdz citās Eiropas valstīs un ASV. Nekādi padziļināti „pseudotesti” netiek rekomendēti.

Poļu speciālista rekomendācija par 2 nedēļu antibiotiku lietošanu pēc ērces koduma ir uzskatāma par tīrāko kaitniecību.

Absolūti nepieņemama un neētiska ir raidījuma veidotāju vēršanās pret konkrētiem ārstiem, slēpjoties aiz anonīma ziņotāja un uzskatot to par atbilstošu žurnālistu ētikas kodeksam. Šis gadījums jāvērtē ne tikai Latvijas televīzijas Ētikas komisijai, bet arī Centrālajai medicīnas ētikas komitejai un valsts augstākstāvošām institūcijām.

Nepieņemama ir raidījuma veidotāju nepārbaudītas informācijas sniegšana, pasniedzot alternatīvo medicīnu par vienīgo pareizo, rezultātā diskreditējot Latvijas infektologu un Latvijas zinātniski pamatotās medicīnas kompetenci kopumā.

Šo situāciju smagāku padara tas, ka šāds raidījums top sabiedriskā televīzijā, kura tiek finansēta no nodokļu maksātāju, t.i., visas sabiedrības līdzekļiem.

Latvijā ir pieejama visa nepieciešamā laboratorā diagnostika, kas atbilst starptautiskām vadlīnijām.

Uzskatām, ka 2019.gada 25.marta raidījuma “Aizliegtais paņēmiens” veidotāji nav ievērojuši Latvijas Žurnālistu asociācijas Ētikas kodeksa 1.3.punktu, kurā noteikts,

ka žurnālistu pienākums ir gādāt, lai sabiedrība saņem pilnu informāciju par procesiem un notikumiem. /../, klaji pārkāpuši Ētikas kodeksa 2.1.un 2.2.punktā noteikto sniedzot sabiedrībai maldīgu un nepārbaudītu informāciju, kā arī veidojot un izplatot sižetu rupji, ir pārkāpta Ētikas kodeksa 3.5.punkta norma, kur nepārprotami ir noteikts, ka žurnālistam jāizvairās izmantot anonīmus avotus publicētajos materiālos. Atsaucoties uz anonīmu avotu, žurnālists uzņemas atbildību par informācijas patiesumu un iespēju robežās paskaidro anonimitātes iemeslu.

Ņemot vērā minēto, aicinām raidījuma veidotājus publiski atvainoties sižetā minētajiem ārstiem, Latvijas infektologiem un medicīnas profesionāļiem kopumā, atsaukt raidījumā minēto informāciju par alternatīvās medicīnas “padomiem”, kā arī dzēst jebkādu informāciju par “Aizliegtā paņēmiena” 25.marta sižetu no informācijas nesējiem.

Latvijas Infektologu un Hepatologu asociācijas prezidente I.Zeltiņa

Latvijas Infektologu, Hepatologu un HIV/AIDS speciālistu asociācijas prezidente
I.Tolmane

Latvijas Pediātru asociācijas prezidenta un Latvijas Bērnu Infektologu biedrības
vadītāja I.Grope